

Treba čuvati pašnjake

Jedan je od prepoznatljivijih starosedelaca. Sedamdesetih godina bio je zapaženi sportista, potom i sportski radnik u vreme procvata starčevačkog ragbija, a danas možda i najagilniji stočar u naselju i predsednik Udruženja ovčara "Crno jagnje". Iz navedenog se jasno vidi da je ekskluzivni gost prepoznatljive rubrike tekućeg broja najstarijeg vojvođanskog seoskog glasila Sava Đurišić, dugogodišnji radnik "Petrohemije".

Sava Đurišić, od majke Zlate i oca Srbislava, rođen je 14. januara 1956, u Starčevu, u Ulici JNA, broj 106, i otada nije menjao adresu. Najpre je završio OŠ "Vuk St. Karadžić", a potom i srednju mašinsku "Boris Kidrič" u Pančevu. Zaposlio se relativno rano, s nepunih osamnaest godina. Nakon što je u "Utvi" proveo dve i u "Minelu" godinu dana, već 35 leta radi u "Petrohemiji" na postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda. Aktivno se bavio sportom, trenirao je fudbal i karate po deset godina, a otprilike toliko bio i funkcioner Ragbi kluba "Borac". Jedan od hobija mu je i odlazak u lov. Ipak, definitivno najveća Savina ljubav je ovčarstvo, koju je kao genetsko nasleđe poneo od oca i dede. Trenutno poseduje dvadesetak tih ljupkih živuljki, a osnivač je i predsednik Udruženja ovčara "Crno jagnje".

Kako je odrastao mali Sava?

- Moji preci su na ove prostore došli još s Arsenijem Čarnojevićem. Roditelji su se bavili isključivo poljoprivredom, pa smo sestra i ja, od malih nogu, morali da i im u tome pomažemo. Radio sam sve što je neophodno u jednom seoskom gazdinstvu - od čuvanja stoke, do muže i poljskih radova. U slobodno vreme stasavao sam zabavljajući se s društvom iz "Velikog sokaka" - Živom i Jovicom Đurišićem, Zoranom Madićem, Jovom Kalendercem... Intresantno je da smo svi bili istog godišta i živeli na potezu od sto metara. Bilo je tu velike graje, uz fudbalicu, žmurke i druge igrarije.

Škola, mladost...

- Niže razrede sam pohađao u "donjoj školi", na uglu ulica JNA i Lenjinove. Najpre sam imao čast da me uči Mile Filipović. Kada sam ga jednom prilikom tokom letnjeg raspusta sreo u komšiluku, kroz šalu mi je rekao da nam više neće biti učitelj, pa da ne moramo da radimo domaće zadatke. Zamenio ga je Srba Branković, koji je takođe bio odličan pedagog. U višim razredima najlepše uspomene vezuju me za razrednog starešinu Miroljuba Babića. Od "vanškolskih" aktivnosti izdvajali su se tada neizbežni odlasci u bioskop, a nešto kasnije počeli smo i da izlazimo na igranke ili u kafanu "Opatiju". Bio sam okružen velikim društvom, koje su, pored ostalih, činili i Darko Bekić, pokojni Latković, Francuz, Bora Krstić... Ne smem da zaboravim ni pikanje stonog tenisa u prostoru Diskoteke. Najčešće smo igrali noću kada sve kulturne aktivnosti utihnu, a u baratanju reketom prednjačili su Kemi, Gorunović, Vasa Ilić... Interesanto da je da odnedavno na istom mestu mladi ponovo upražnjavaju ovaj lep sport.

Sport...

- Još u osnovnoj školi počeo sam da treniram fudbal. Nastupao sam u podmlatku uz trenersku palicu Časlava Kostića i Cige Kanačkog, a potom i jedno čest, sedam godina za seniorski tim, igrajući na poziciji desnog krila. Od starijih saigrača isticali su se, recimo, Rata Milanović, Steva Tomašić i Đoka Dimitrić, dok su od mojih vršnjaka okosnicu činili pomenuti Darko Bekić, Miško i Beban Stanić, Dunče... Takmičili smo se u Jyžnabanatskoj "A" ligi, koja je u ono vreme važila za izuzetno visok rang. Teško je pobrojati sve utakmice za pamćenje, ali gostovanja za nezaborav odigravala su se u Sakulama ili Idvoru, gde su protiv nas korišćena sva (ne) moguća sredstva. Okončanjem seniorske karijere, dugo sam nastupao i za veterane. Moram da napomenem da sam srednjoškolskih dana trenirao i karate i dogurao do braon pojasa. Početkom starčevačke epohe ragbija, na nagovor prijatelja, postao sam potpredsednik kluba, a kada smo uveli "Borac" u Prvu "B" ligu, i predsednik u dva mandata. Kruna postojanja ovog sporta bilo je finale kupa protiv "Dinama". Intresantno je reći da smo za gostovanja koristili autobus fudbalskog tima, a u Ljubljani, Split ili Sinj, leteli smo avinom s velikim popustom i to zahvaljujući saradnji s beogradskim "Partizanom". I tu je bilo podosta "vrućih" uspomena, pogotovu iz Kardeljeva, kada smo bežeći glavom bez obzira, za dlaku spasili žive glave...

Posao...

- Po struci sam bio mašinbravar, a u ono srećno vreme, što je danas zamislivo samo u snovima, dan nakon završetka školovanja, celo moje odeljenje zaposleno je u "Utvi". Kada je dve godine kasnije otvoren konkurs u "Minelu", grupno smo konkurisali i, naravno, bili primljeni, a ja sam raspoređen u limarsku radionicu. Iako su plate bile izuzetne, ubrzo sam ponovo promenio posao, što je, kako se ispostavilo, bio moj najbolji potez u životu. Naime, 1978. godine slučajno sam povezao kolegu iz Vladimirovca da konkuriše u tada novoj fabrici "Petrohemiji", a ja sam, gotovo iz šale, zajedno s njim predao dokumenta. Primili su nas bez pogovora, a saznanje da ni "Utva", ni "Minel" odavno ne postoje jasno ukazuju na ispravnost te odluke. Otada neprekidno radim u postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda, koje je, dolaskom Rusa, postalo veoma aktuelno. Od četrdesetak zaposlenih, kolege su mi i Jova Đurišić, Sesa Jovanović, Srba Tasić, Jova Đokić...

Ovčarstvo...

- Moji su od odvajkada držali ovce i ta tradicija prenošena je s kolena na koleno. Pamtim vreme kada je otac čuvao preko petsto tih plemenitih životinja. Od malena sam ih obožavao, a naravno najsimpatičniji su bili jaganjci. Tako sam jednom prilikom, u prodavnici "kod Milanke" sreo tadašnjeg čobanina, zvanog Joška Mađar, koji je u torbi, ni manje, ni više, imao jagnje i nudio ga u trampu za litru rakije. Iako smo napravili "posao", a ja sam ljubimca nazvao po njemu - Mađar. Hranio sam ga na cuclu, a kada je narastao na preko sto kila, postao je prava napast. Umeo je tako žestotko da raspali rogovima da je jednom ćaleta bacio na tanjiraču i polomio mu rebra. Uopšte, mladi ovnovi vole da "đikaju", ali ja za njih imam lek - malko ih ćušnem po njušci, pa im više nikada tako nešto ne padne na pamet. U jednom razdoblju mladosti, pomalo sam izbegavao čuvanje ovaca, pa sam na ćaleta vršio pritisak da ih "ugasimo". Ipak, devedesetih godina, on je preživeo infarkt, a ja sam, da bih mu priredio nekakvu zanimaciju, nabavio nekoliko ovaca, što se vremenom pretvorilo u stado od pedeset jedinki. Nažalost, danas sam zbog posla i drugih obavezataj broj morao da prepolovim. Uopšte, ovčarstvo mi predstavlja pravu uživanciju, obožavam da mi se jaganjci vrzmaju oko nogu, štipkaju me, a ništa lepše nego kada ovca dobije trojke.

“Crno jagnje“...

- Pre sedam godina došlo je do toga da mi, ovčari, moramo da se ozvaničimo kao organizacija kako bi stekli pravo da upravljamo pašnjacima u ritu veličine 25 hektara. Postoji i anegdota o nastanku imena udruženja: kada sam otišao u APR da podnesem dokumenta za registraciju, ispostavilo se da već postoji naš prvobitno planirani naziv “Belo jagnje“. Da ne bi morali ponovo da pišemo statut, uz pomoć belila prinačio sam prvi deo imena. “Crno jagnje“ danas broji dvadeset dva člana s plaćenom članarinom, a pored mene tu su Đura Venjac, Sava Kalendarac, Jadran Grozdić... Imamo čobanina zaduženog za brigu o ovcima, a mi se okupljamo u kućici u ritu. Tada redovno uređujemo pašnjake, ali se i berićetno družimo uz svakojake špecije. Odazivamo se i raznim pozivima, pa smo, recimo, učestvovali u obeležavanju Dana ravnodnevice u organizaciji Udruženja “Neolitsko Starčevo“, a postali smo i deo “Dana druženja“, jer već tri godine u parku priređujemo takmičenje u kuvanju ovčijeg paprikaša. Kada je o tome reč, sa zadovoljstvom mogu da najavim da ćemo ove godine, 27. jula, upriličiti i četvrto odmeravanje kulinarskih veština, s napomenom da će ono odsad imati predznak gastronomskog festivala pod pokroviteljstvom Grada.

Starčevo, danas?

- Mnogo toga je urađeno u poslednjoj deceniji, ali kao uvek i svugde ima i nekih problema. Deponija je svima kost u grlu, a mi, ovčari zabrinuti smo i za sudbinu naših pašnjaka. Pored toga, od velikog značaja bilo bi nam i to da se na silazu u rit iz Utrinske ulice postavi, makar, tucanik, jer bi nam u kišnim danima veoma koristio.

Tako govori ovaj svestrani Starčevac i ujedno sugrađanima poručuje:

- Treba uvek verovati u maksimu “biće bolje“!